

Petterssonänkorna

Det finns jaktänkor, fotbollsänkor, golfänkor. Överallt där den ena parten i en parrelation blir helt uppslukad av sitt fritidsintresse finns risken att den andra tidvis blir lämnad. Men hur är det att vara båtänka? Vi har träffat tre kvinnor som alla har varsin man med ett passionerat intresse för träbåtar och båtliv.

Text och foto Johannes Nordemar

Läns pumparna surrar, vattnet porlar och damerna skrattar glatt. Det är sjösättningslördag nere vid Stallmästaregårdens båtsällskap och vi sitter i Mait och Per-Olov Knuts Petterssonbåt från 1928. Träet i sittbrunnen är nylackat och trots att det är mycket kvar att fixa innan *Viking XI* är helt rustad för säsongen känns det hemtrevligt. Hon är inte riktigt tät ännu, men det hör till.

– Är det inte ganska trevligt att höra hur vattnet porlar, undrar Mait och vänder sig mot oss andra.

Lotta Henrikson och Airi Lindberg håller med. Eftersom det mest är träbåtar i det här båtsällskapet är läns pumparnas gång ett lika säkert vårtecken som blåsipporna i skogsslätten. Men arbetet med båtarna är inget som endast är begränsat till vår och sommar. Både Lottas, Airis och Maits respektive män har renoverat båtar från

grunden, och då handlar det inte bara om ett intresse utan om en livsstil.

Airis man Willy köpte deras nuvarande båt, *M/y Nordstjernen*, när den var ganska nergången.

– Det är en av C.G. Petterssons tidiga konstruktioner i större format, byggd 1905, säger Airi.

Hon berättar att det är en salongsbåt, som för sin tid var något av det lyxigaste som gick att få tag på. Det är en av de äldsta i Sverige som fortfarande är i drift, och eftersom det var otänkbart för en båt att inte ha rigg så är den utrustad med mast. Fönstren i salongen liknar tågkupéfönster och när den byggdes hade den till och med toalett.

– Med raka rör, lägger Airi till.

Under de år som Airi och Willy haft båten har de renoverat den till ett, i mina ögon, ypperligt skick. Men renoveringen

är inte färdig. Det finns ständigt nya saker att förbättra och snygga till. När hon träffade Willy visste hon inte vad hon gav sig in på, men hon har fått lära sig och båten har blivit en hobby för henne också. Eftersom hon har ett teoretiskt yrke tycker hon att det är skönt att få jobba praktiskt med händerna.

– Man måste vara två för att klara av en sån stor båt, säger Airi, som brukar hjälpa till så mycket hon hinner.

Hon är faktiskt den av damerna som har blåställt nertill, vilket imponerar lite.

– Jag kommer bara ner för att äta lunch, säger Lotta lite skämtsamt.

Hon är intresserad av båten när den är färdigrustad och fin och tycker inte att det får ta för mycket av hennes tid. *L.8*, som båten heter, är konstruerad av Fagerman och byggd 1939. Lottas man Ulf har alltid haft båt och innan denna hade han en Pet-

Mait Knuts jobbar en hel del med båten, men inte under den kalla årstiden. Att hennes man tillbringar mycket tid på varvet passar bra, eftersom hon då får tid till andra intressen.

Airi Lindberg är den av damerna som har blåställt på sig idag. Hon berättar att hon upptäckt nya muskler när hon hjälpt till med renoveringen av båten.

Lotta Henriksons man vill helst göra jobbet själv med båten, och det passar henne bra. Men hon gläds åt att den blir så fin.

nes och maken Per-Olovs liv, och *Viking XI* har de haft i över 20 år nu.

– Det är C.G. Petterssons sista privata båt, berättar Mait.

Pettersson har ju gett upphov till många tusen båtar, men elva stycken byggde han åt sig själv i början av sin karriär, alla med namnet *Viking*. När Mait och Per-Olov fick tag på henne var hon i ett uselt skick, efter flera år på landbacken. Men under åren har många timmars svett och möda investerats, vilket gör att de fått ett alldeles speciellt förhållande till *Viking XI*.

– Ibland funderar jag på vad som skulle

terssonbåt som han lade ner 2000 timmar på att renovera. Eftersom han är gammal båtsnickare gör han mer än gärna allt jobb med båten själv, så det passar perfekt. Ulf skulle aldrig låta någon annan göra jobbet, och Lotta får njuta av resultatet när allt är färdigt.

– Men jag gläds åt att hon är så fin, säger Lotta.

MIG ELLER BÅTEN?

När det gäller Mait är hon en riktig veteran. Träbåtar har alltid varit en del av hen-

M/y Nordstjernen från 1905, en av C.G. Petterssons tidigaste konstruktioner i större format.

Viking XI från 1928, den sista av C.G. Petterssons privata båtar.

Nere på varvet är det båtspråk som gäller, men ibland kan gubbarna behöva lite perspektiv på tillvaron. Mait brukar reta sin man ibland och fråga: "Ska jag dra i det här snöret?"

hända om jag ställde ett ultimatum till Per-Olov. Han skulle få välja – mig eller båten.

Mait drar på smilbanden.

– Men det kommer jag aldrig att göra, han skulle välja båten, säger hon och skrattar.

Men även Mait har ett speciellt förhållande till *Viking XI*. Hon är inte den som ägnar vintern åt båten, men när det börjar bli varmt brukar hon smyga sig ner till varvet och hjälpa till. Hon menar att båten med tiden blivit en familjemedlem, en klenod som de vårdar tillsammans.

TORKA AV SKORNA

Just det gemensamma intresset är något som alla tre lyfter fram som det goda i deras relationer. Även om det är männen som lägger ner mest tid på båtarna så är det ändå ett gemensamt intresse, vilket stärker relationen. Sedan gäller det förstås att vara medveten om vad som kommer att ske. Planering är a och o.

– Man vet vad som kommer på våren, säger Airi.

Då tillbringar männen nästan all ledig tid nere vid båtarna.

– Men skulle man behöva så går det ju att få loss dem, menar hon samtidigt.

Mait tar av sig skon och pillar bort några små stenar som fastnat i sulan.

– Såna här skor är egentligen inte bra att ha på båten. Det fastnar lätt grus under.

Det räcker faktiskt med ett litet gruskorn för att repa den nylackade trädurken och därför finns det en matta på fördäck där man kan torka av skorna innan man går

ner i *Viking XI*. Det är mycket att tänka på. Airi och Mait räknar upp åtskilliga saker som har ett namn på land och ett annat på båten.

– Det heter inte karta utan sjökort, inte golv utan durk och inte knut utan knop.

Vi skrattar.

– När jag ska retas med Per-Olov brukar jag fråga: "Ska jag dra i det här snöret", avslöjar Mait.

På Lotta och Ulfs båt är det inte så noga med namnen och hon lägger ingen jätte-

energi på att försöka lära sig det korrekta båtspråket. Hon menar att sunt förnuft är det som behövs.

VÄVER HEMMA I LUGN OCH RO

Egentligen är det faktiskt ingen som tycker att deras mäns båtintresse går ut över relationen. Visst är de till viss del båtänkor under vinter och vår, men det är inget som stör.

– Det handlar om att respektera varandra, menar Lotta.

L.8 från 1939, en ovanlig snipa konstruerad av Fagerman.

– Ibland frågar folk: "Är det inte jobbigt?", men det är faktiskt ganska skönt ibland, säger Airi.

När Willy är nere på varvet kan hon vara hemma och göra det hon vill. Lotta har ungefär samma bild av det hela och tycker att det passar bra att få tid för egna intressen när Ulf jobbar med båten.

– Per-Olov får vara nere vid båten hur mycket han vill. Det är hans livsstil, säger Mait som inte tycker att det är fel att ha en egen hobby vid sidan av.

Hon brukar använda tiden då Per-Olov är nere vid båten till att väva hemma i lugn och ro. Då blir båtlivet ett nöje för dem båda. Alla har de män som gärna lägger mycket tid på båten, men samtidigt inte kräver att fruarna ska vara med hela tiden, och kanske är det därför de är så nöjda.

– Om man har småbarn och båten tar all tid för familjen, då kan jag förstå om det blir för mycket båt, säger Lotta.

Samtalet fortsätter och vi pratar vidare om varför ingen av dem känner att det finns ett konkurrensförhållande till båten. Kanske är det annorlunda för dem som har plastbåt, menar någon. Mait, Lotta och Airi har alla sett hur mycket kraft, möda och engagemang deras män lagt på båten och därför har det blivit något av ett konstverk. En träbåt är aldrig bara ett transportmedel.

– Vi ser också båtarna som ett kulturarv, säger Lotta.

Därför är de intresserade av vad som händer med båtarna och det finns också mycket historia att gå tillbaka till för den som är nyfiken. Mait har också varit med

och startat C.G. Petterssonsällskapet, för den som är särskilt intresserad av dessa gamla fina båtar.

KAN MYCKET OM SINA BÅTAR

Men visst finns det också tillfällen då det kan gå till överdrift, det skulle väl vara konstigt annars. När det bjuds hem gäster som också är båtintresserade, då kan det bli för mycket.

– Man vill ju prata om annat än blötläggning och upptagning, menar Lotta.

– Om det blir för mycket prat om motorer, då stänger jag av. Jag förstår inte så mycket av det där, säger Airi.

Men Mait skulle gärna lära sig mer om just motorer.

– Det är grabbigt, men jag skulle vilja lära mig mer om att byta tändstift och olja, säger hon.

Det som slår mig när vi sitter och pratar är att alla tre kan väldigt mycket om sina båtar, och det är nog tur att deras män inte är med i samtalet utan pysslar med annat en bit bort. Annars skulle nog damerna få stå tillbaka.

Men nu får jag höra berättelser om hur Airi fått upptäcka muskler hon inte visste att hon hade, när hon krupit under akterdäck och skrapat gammal fernissa. Jag får höra om Mait's armar som domnat när hon legat under båten och målat, och hur hon omtöcknad av ångorna från impregneringen kommit upp ur kölsvinet helt snurrig. Jag får också höra om Lottas romantiska syn på vårustningen när båten ska fixas och förbättras.

– Man sminkar upp henne varje år och så får hon sommarklänningen på sig, förklarar Lotta.

Ja, det är roligt att ha fått lyssna till båtänkornas version av båtlivet, innan vi promenerar iväg till serveringen där männen redan påbörjat den för eftermiddagen sedvanliga strömmingsmackan med öl.